

BIULETYN JUBILEUSZOWY EUROREGIONU GLACENSIS 2021

*Wydanie specjalne z okazji
25-lecia Euroregionu Glacensis*

SZANOWNI PRZYJACIELE I MIŁOŚNICY EUROREGIONU GLACENSIS

25 lat istnienia naszego Euroregionu to już przyzwoity okres czasu... W tym czasie jego członkowie borykali się z niemałą ilością problemów i trudności związanych z utrzymaniem jego istnienia, ale przede wszystkim wykonali wiele pracy na rzecz tego, byśmy mogli dzisiaj Euroregion Glacensis uznać z zadowoleniem za stonkowo wpływowy podmiot, który w maksymalnym stopniu pomaga w rozwoju polsko-czeskiej współpracy przy naszej wspólnej granicy, a dokładnie na terenie Dolnego Śląska po polskiej stronie i kilku samorządowych krajów po stronie czeskiej. Sens współpracy euroregionalnej uświadamiamy sobie wówczas, gdy widzimy, jak ważnym graczem podmiot ten staje się we współpracy międzynarodowej i jaką rangę ma pośród pozostałych. I proszę wierzyć, że dobrych przykładów dostrzegamy coraz więcej. Bardzo się cieszę, że nasze stowarzyszenie uważane jest za podmiot, który potrafi niemało spraw wynegocjować i pozwolić sobie nieskromnie wyrazić opinię, że dziś jest liderem we współpracy. Wszystko to jednak nie powstało przypadkowo, za tymi efektami i tą pozycją należy jednoznacznie widzieć ludzi, którzy to środowisko doskonale znają i potrafią wynegocjować i zapewnić wiele rzeczy. Z pewnością taką osobą jest Czesław Kręcichwost, który od początku stoi na czele polskiej części Euroregionu, oraz zdecydowanie sekretarz czeskiej części Euroregionu Jaroslav Štefek. Nie można zapominać też o innych, których lista byłaby z pewnością długa. To członkowie i pracownicy, którzy pracują w komitetach monitorujących, polskiej i czeskiej Radzie Euroregionu lub w jakikolwiek inny sposób pomagają w rozwoju polsko-czeskiej współpracy. Do wszystkich tych osób kieruję swoje ogromne podziękowania!

A jakiej przyszłości życzę naszemu Euroregionowi? Życzę mu wolnego środowiska rozsądnie jednoczącej się Europy, opartej na stabilnych demokratycznych zasadach narodowych państw. Wszystkim członkom Euroregionu na polsko-czeskiej granicy życzę dalszego pomyślnego rozwoju w dziedzinie współpracy przygranicznej. Powodzenia!

Petr Hudousek

Prezes czeskiej części Euroregionu Glacensis

25 LAT EUROREGIONU GLACENSIS

Miejsce, w którym żyjemy, to region niezwykle obfity w atrakcje turystyczne, walory przyrodnicze, zabytki kultury. Jego wielkim bogactwem jest również wielokulturowość i przygraniczne położenie. Mamy wyjątkową szansę, aby nasze sąsiedztwo z Republiką Czeską w kolejnych latach prowadziło do realizacji partnerskich celów.

Wykorzystujemy atuty naszego regionu i pracujemy razem już od ćwierćwiecza. W 2021 roku obchodzimy 25-lecie ustanowienia Euroregionu Glacensis. Świątując te „Srebrne Gody” pamiętamy, że współpraca rozpoczęła się dużo wcześniej. Doświadczenia Solidarności Polsko-Czesko-Słowackiej były solidną podstawą wspólnych działań i nadzieją na dołączenie do demokratycznej Europy, którą udało się zrealizować.

Przez 25 wspólnych lat zrealizowaliśmy setki projektów, dzięki którym poznaliśmy się nawzajem i nawiązaliśmy wiele przyjaźni i znajomości. Nauczyliśmy się szanować fakt, że różnimy się od siebie i zrozumieliśmy, że te różnice wzbogacają nasze sąsiedztwo. Określiliśmy wspólne cele i priorytety (m.in. w dokumencie wspólnej, polsko-czeskiej Strategii Rozwoju Euroregionu Glacensis). Jest to tym bardziej istotne, że znajdujemy się u progu nowego okresu programowania budżetu Unii Europejskiej na lata 2021–2027, której wsparcie będzie istotnym elementem wspólnych planów.

Tych możliwości nie byłoby bez Euroregionu Glacensis. Dlatego chcemy podziękować za pracę wielu osób, które przyczyniły się do jego powstania i funkcjonowania. Przy okazji dzisiejszego święta należy wymienić: Igora Šedo, Cyryla Svobodu, Jacka Balucha, Adama Michnika, Juliana Golaka, Wacława Martynowskiego, Witolda Rybczyńskiego.

Aby wymienić wszystkie osoby, które wspierały i ciężko pracowały dla idei Euroregionu Glacensis, nasze święto musiałoby trwać kilka dni.

Dziękujemy również samorządowi Województwa Dolnośląskiego, który zawsze wspiera działalność Euroregionu Glacensis oraz jest członkiem Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej. Przychylność i osobiste zaangażowanie Marszałka Województwa Cezarego Przybylskiego w inicjatywy współpracy transgranicznej jest nieoceniona.

Wreszcie zdajemy sobie sprawę, że bez wieloletniej, ciężkiej i profesjonalnej pracy sekretarzy i pracowników Sekretariatów Euroregionu Glacensis, z siedzibą w Kłodzku i Rychnowie, nie udało by się z sukcesem prowadzić współpracy polsko-czeskiej oraz niemożliwa byłaby realizacja jakiegokolwiek projektu. Dziękujemy za Waszą pasję i zaangażowanie.

Wielka jest wreszcie rola beneficjentów, czyli samorządów lokalnych, stowarzyszeń, fundacji i wszystkich instytucji publicznych, które są inicjatorami współpracy. To oni zawierają polsko-czeskie partnerstwa, dopracowują pomysły działań transgranicznych, przygotowują wnioski o dotację a następnie je realizują i rozliczają. Życzę dobrych

projektów i tak wspaniałych, a nawet jeszcze lepszych wyników, niż dotychczas.

Najważniejsi jednak są mieszkańcy Euroregionu ze strony polskiej i czeskiej, którzy są bezpośrednimi odbiorcami działań współpracy polsko-czeskiej. Nasza obecność w Unii Europejskiej daje nam olbrzymie możliwości, o których nie mogliśmy nawet marzyć przed 2004 rokiem. Dzięki temu, że stanowimy wielką europejską rodzinę, nasze dzieci mogą uczyć się jeżdżąc po całej Europie w ramach inicjatywy Erasmus, ochotnicze straże pożarne są wyposażone w nowoczesny sprzęt ratujący zdrowie i życie ludzkie, budowane i modernizowane są ośrodki kultury, biblioteki, szkoły, obiekty sportowe. Mieszkańcy i turyści mogą aktywnie wypoczywać korzystając z nowych tras rowerowych czy wież widokowych. Możemy wreszcie swobodnie przekraczać granicę i czasem, szczególnie jadąc na rowerze, możemy się nawet nie zorientować, że już jesteśmy w Czechach. Na to wszystko pracowały całe rzesze ludzi budujących najpierw Solidarność Polsko – Czesko – Słowacką, a następnie Euroregion Glacensis. Naszym zadaniem jest nie zaprzepaścić tego dorobku, tylko nadal go wzmacniać i rozwijać.

Dlatego chcemy Państwa – mieszkańców Euroregionu Glacensis – zaprosić do współpracy przy realizacji celów współpracy transgranicznej. Doświadczenia nauczyły nas, że razem możemy więcej. Dlatego jestem przekonany, że ta współpraca zaowocuje wieloma ambitnymi projektami, mającymi na celu rozwój naszego wspólnego regionu.

Obecnie jesteśmy w trudnym okresie zagrożeń związanych z pandemią. Pomimo tego trudnego czasu jest wiele działań, które jako beneficjenci możemy podejmować. W przypadku projektów znajdujących się w fazie realizacji powinniśmy kontynuować aktywności, które można przeprowadzić bezpiecznie.

Rok 2021 jest dla nas rokiem wyjątkowym. Przez 25 wspólnych lat zrealizowaliśmy setki projektów, dzięki którym poznaliśmy się nawzajem i nawiązaliśmy wiele przyjaźni i znajomości. Z okazji jubileuszu podjęliśmy wiele wspólnych działań pokazujących, czym jest Euroregion oraz jak powstawała i rozwijała się współpraca transgraniczna na przełomie 25 lat. Organizujemy nasze święto – konferencję z okazji „srebrnych godów”, której głównym tematem jest

podsumowanie dotychczasowego dorobku i wsparcie dalszego rozwoju polsko-czeskiej współpracy na pograniczu. Konferencja rocznicowa jest okazją do podsumowania wyników wzajemnej współpracy, prowadzonej od 25 lat i wyróżnienia najlepszych osiągnięć na polu współpracy transgranicznej.

Powinniśmy również znać nasz Euroregion, region, w którym żyjemy i który rozwijamy. Dlatego zachęcamy mieszkańców do aktywnego poznawania Euroregionu po obu stronach granicy. Udostępniamy nowy film promocyjny, dzięki któremu mieszkańcy poznają najciekawsze transgraniczne inicjatywy, historię Euroregionu oraz działalność samorządów i innych beneficjentów, ukierunkowaną na zacieśnienie więzi transgranicznych. Wszelkie informacje o ważnych wydarzeniach i inicjatywach zamieszczane są również na stronach internetowych obu sekretariatów. Zachęcamy wszystkich do systematycznego śledzenia informacji oraz uczestnictwa w wydarzeniach świętujących nasz jubileusz.

Z niecierpliwością czekamy nie tylko na wznowienie realizacji wspólnych projektów, ale również na powrót kontaktów nieformalnych, spotkań w gronie przyjaciół i znajomych, za którymi zdążyliśmy już się stęsknić.

Istotę współpracy dobrze oddaje tekst projektu Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Europy w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu Europejskiej Współpracy Terytorialnej (Interreg). Pozwolę sobie zacytować jego krótki fragment:

„W istocie współpraca transgraniczna jest postrzegana jako ważne narzędzie pozytywnej współpracy między obywatelami, władzami lokalnymi i społeczeństwem obywatelskim, nawet w przypadkach gdy szersze kontakty dwustronne mogą okazać się trudne. Chociaż tempo opracowywania i wdrażania programów okazało się wolniejsze niż pierwotnie zakładano, partnerzy uznają, że proces ten uległ poprawie w stosunku do poprzednich lat oraz że utrzymuje się silne zaangażowanie, aby projekty realizować z powodzeniem.”

*Czesław Kręcichwost
Przewodniczący polskiej części Rady Euroregionu Glacensis
Prezes Zarządu Stowarzyszenia Gmin
Polskich Euroregionu Glacensis*

ROLA EUROREGIONÓW W UE

Euroregiony to ponadnarodowy typ związku lub stowarzyszenia miast, gmin, województw i ewentualnie też innych podmiotów. Euroregiony to struktury transgraniczne, których celem jest wspieranie i rozwijanie współpracy transgranicznej na wyznaczonym geograficznie obszarze przygranicznym. Przede wszystkim dotyczy to wspierania i realizacji projektów odzwierciedlających wszystkie formy współpracy pomiędzy umawiającymi się stronami. Główną motywacją zrzeszonych miast, gmin i województw, które reprezentowane są tu przez lokalnych przedstawicieli administracji publicznej, jest usuwanie rozbieżności pomiędzy regionami po obu stronach granicy, co prowadzi do stopniowego wyrównywania rozwoju gospodarczego i społecznego.

Współpraca wykraczająca poza granicę przyczynia się do łagodzenia mankamentów związanych z istnieniem granicy w regionie. Niweluje ona peryferyjny charakter przygranicznych obszarów, poprawiając warunki życia mieszkańców. Ma obejmować wszystkie sfery życia mieszkańców – kulturową, społeczną, gospodarczą i infrastrukturalną.

Kiedy pojawił się pierwszy euroregion?

- Początki współpracy transgranicznej sięgają czasów po drugiej wojnie światowej, gdy zaczęła się ona rozwijać przede wszystkim na granicy Niemiec i Niderlandów.
- W 1958 roku koło Gronau na granicy niemiecko-niderlandzkiej założono EUREGIO, pierwszą rozwiniętą zinstytucjonalizowaną formę współpracy transgranicznej.

Jaki status mają euroregiony w świetle przepisów UE?

- Rada Europy określa pojęcie euroregionu w tzw. Konwencji madryckiej z 1980 roku: Konwencji ramowej o współpracy transgranicznej między regionami Europy.
- Euroregion to obszar współpracy transgranicznej, który powstał w oparciu o wzajemne porozumienie przygranicznych regionów dwóch lub kilku państw.
- Głównym celem powstałych stowarzyszeń jest dążenie do usuwania dysproporcji pomiędzy regionami przygranicznymi i stopniowe wyrównywanie rozwoju gospodarczego i społecznego.

Euroregiony w Europie:

- W całej Europie największy rozwój współpracy transgranicznej odnotowano na początku lat dziewięćdziesiątych minionego wieku.
- W tym okresie współpraca transgraniczna zaczęła się rozwijać także w Republice Czeskiej.

Analiza Komisji Europejskiej (DG REGIO) z 2020 roku: The effects of COVID-19 induced border closures on cross-border regions (Skutki zamknięcia granic spowodowane COVID-19 dla przygranicznych regionów):

- Negatywne skutki kryzysu są w regionach przygranicznych niewspółmiernie poważniejsze niż w regionach bez granic.
- EUWT i euroregiony okazały się ważnymi podmiotami przy wspieraniu organizacji wydarzeń na lokalnym poziomie, co pozwoliło utrzymać w tak trudnym czasie morale lokalnej ludności i osób zaangażowanych we współpracę transgraniczną.

- EUWT i euroregiony odgrywały w czasie kryzysu zasadniczą rolę w podtrzymywaniu ducha współpracy.
- EUWT i euroregiony wspierały transgranicznych mieszkańców – uwzględniając ich prawa i potrzeby – w krajowych i regionalnych władzach, a także osoby dojeżdżające do pracy i inne grupy dotknięte granicznymi obostrzeniami.

Podsumowanie:

- Ogólnie można zauważyć, że istnienie transgranicznej struktury stanowi faktyczną wartość do-

daną: poprzez swoją bliskość do mieszkańców (drzwi, do których ludzie mogą zapukać, by zdobyć informacje nt. transgranicznych zagadnień); poprzez swoją zdolność zapewnienia i ułatwienia dialogu pomiędzy „dwoma światami”, które w przeciwnym razie raczej z sobą nie rozmawiałyby, zwłaszcza gdy mówi się w dwóch różnych językach; poprzez swoją zdolność podnoszenia wiedzy nt. konkretnych problemów, z którymi borykają się ludzie żyjący na przygranicznym obszarze państwa.

ZRZESZENIE EUROREGIONÓW REPUBLIKI CZESKIEJ

W środę 28 lipca 2021 roku w Muzeum Północnych Czech w Libercu prezydenci trzynastu czeskich Euroregionów oraz prezesi Regionalnej Agencji Rozwoju Vysočina i Stowarzyszenia Gmin Vysočiny podpisali Memorandum w sprawie wzajemnej współpracy w ramach nowo powstałej platformy Zrzeszenie Euroregionów Republiki Czeskiej. Ten uroczysty akt zapoczątkował ścisłą współpracę sygnatariuszy memorandum w sprawach dotyczących aktualnych i przyszłych wyzwań stojących przed regionami przygranicznymi oraz związanych ze współpracą transgraniczną na wszystkich czeskich granicach.

Celem Zrzeszenia jest obrona wspólnych interesów w ramach Unii Europejskiej oraz opiniowanie legislacyjnego uregulowania współpracy transgranicznej

na szczeblu krajowym i europejskim. Dzięki nowej platformie Euroregiony mogą lepiej współpracować w ramach przygotowania transgranicznych programów pomocowych na okres 2021–2027 oraz w ramach tych programów przy przygotowaniu funduszy małych projektów, by środki unijne, które będą w kolejnych latach przeznaczone dla pogranicza, były wykorzystane na faktyczne potrzeby tych regionów i ich mieszkańców.

Nie mniej ważnym zadaniem Zrzeszenia jest dążenie do zmniejszenia ciężaru administracyjnego funduszy małych projektów, którymi Euroregiony tradycyjnie zarządzają i dzięki którym współfinansowane są przede wszystkim projekty dotyczące spotkań, tzw. people-to-people projekty.

Euroregion	Data powstania	Partnerskie państwo
Euroregion Neisse-Nisa-Nysa	21.12.1991	Polska, Niemcy
Euroregion Elbe-Labe	24.06.1992	Niemcy (Saksonia)
Euroregion Krušnohoří	18.12.1992	Niemcy (Saksonia)
Euroregion Egrensis	03.02.1993	Niemcy (Saksonia)
Euroregion Šumava	20.09.1993	Niemcy, Austria
Euroregion Glacensis	05.12.1996	Polska
Euroregion Praděd/Pradziad	02.07.1997	Polska

Euroregion	Data powstania	Partnerskie państwo
Euroregion Těšínské Slezsko/ Śląsk Cieszyński	22.04.1998	Polska
Euroregion Silesia	20.09.1998	Polska
Euroregion Pomoraví	23.06.1999	Austria, Słowacja
Euroregion Beskydy/Beskidy	09.06.2000	Słowacja, Polska
Euroregion Bílé Karpaty	30.07.2000	Słowenia
Euroregion Silva Nortica	28.05.2002	Austria

FEDERACJA EUROREGIONÓW RP

Euroregiony na granicach Polski, to dojrzały i odważny krok odrodzonego po 1990 roku polskiego samorządu lokalnego, budowania oddolnie współpracy transgranicznej w partnerstwie ze społecznościami państw sąsiedzkich. Powstawały w aurze sporu politycznego i głosów zagrożenia dla suwerenności Polski, a szybko stały się najlepszą płaszczyzną rzetelnej, międzynarodowej współpracy partnerskiej. Taki sam charakter i forma działalności, mimo różnic w polityce państw sąsiedzkich, zachęciły euroregiony do stworzenia platformy współdziałania. Pierwszym krokiem konsolidującym było powstanie w 1995 r. w Szczecinie Forum Polskich Regionów Granicznych. Podczas XIX Forum Polskich Regionów Granicznych w Zieloncu (27.–30. 09. 2011r.), którego gospodarzem było Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Glacensis, została podjęta tzw. „Deklaracja Zieleniecka”, dotycząca sfederowania polskich stron euroregionów ze wszystkich granic. Celem było upodmiotowienie dotychczasowej działalności Forum, uzyskanie osobowości prawnej, by problematyka transgraniczna zdobyła silną pozycję w polityce Rzeczypospolitej Polskiej.

13 lutego 2012 roku w Kancelarii Prezydenta RP w Warszawie odbyło się spotkanie przedstawicieli polskich Euroregionów. Podczas tego spotkania, w obecności doradcy Prezydenta RP – Pana Henryka Wujca przedstawiciele władz Euroregionów podpisali list intencyjny dotyczący powołania Federacji Euroregionów Rzeczypospolitej Polskiej (FERP), której zadaniem miało być reprezentowanie wspólnych interesów polskich Stowarzyszeń w celu pogłębienia współpracy na rzecz budowania dobrych relacji ze społecznościami państw sąsiedzkich zgodnych z polską racją stanu, działania lobbingsowe oraz pro-

mocyjno-informacyjne prowadzone na rzecz Euroregionów i działania na rzecz włączenia Federacji Stowarzyszeń w politykę rozwoju prowadzoną przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej.

W dniach 14.–16. września 2012 roku, podczas XX Forum Polskich Regionów Granicznych w Rzeszowie (Euroregion Karpacki) powołano Federację Euroregionów Rzeczypospolitej Polskiej z siedzibą w Gubinie. Tworzenie Federacji powierzono Euroregionowi „Sprewa-Nysa-Bóbr”. Wpis nowo powstałego związku stowarzyszeń do Krajowego Rejestru Sądowego nastąpił 30. 11. 2012 r. w Zielonej Górze.

I Walne Zebranie Delegatów FERP odbyło się 14. 05. 2013 r. w Warszawie. Na Przewodniczącego Zarządu Federacji Euroregionów RP wybrano Pana Czesława Fiedorowicza – Prezesa Euroregionu „Sprewa-Nysa-Bóbr”, który pełni tę funkcję do dzisiaj.

PRAWNE I INSTYTUCJONALNE PODSTAWY EUROREGIONU GLACENSIS

Euroregion Glacensis powstał w oparciu o Umowę o utworzeniu polsko-czeskiego Euroregionu Glacensis. Tworzą go dwa podmioty: Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Glacensis po stronie polskiej oraz stowarzyszenie Euroregion Pomezí Čech, Moravy – Euroregion Glacensis po stronie czeskiej. Euroregion działa na Dolnym Śląsku w Polsce oraz na terenie krajów hradeckiego, pardubickiego i ołomunieckiego w Republice Czeskiej. Główną misją jest rozwój współpracy obu części Euroregionu na podstawie Europejskiej Karty Regionów Transgranicznych.

Obejmuje ona wspieranie rozwoju w szczególności w poniższych dziedzinach:

- budowa i dostosowanie infrastruktury przekraczającej granicę państwową
- współpraca w ramach zapobiegania powstaniu katastrof naturalnych i klęsk żywiołowych, podczas ich wystąpienia i usuwania skutków
- rozwój turystyki i tworzenie nowych przejść granicznych
- współpraca w zakresie oświaty, kultury i sportu
- współpraca w sferze humanitarnej i społecznej
- współpraca w dziedzinie gospodarki i handlu
- zachowanie i poprawa stanu środowiska
- współpraca społeczności, w szczególności sektora non-profit i samorządów.

Euroregion Glacensis w ramach swojej działalności kładzie nacisk na poniższe zasady:

- **Partnerstwa**, zwłaszcza partnerstwa poziomego, tj. między partnerami po obu stronach granicy; ten rodzaj partnerstwa opiera się na parytecie stron niezależnie od wielkości kraju w sensie przestrzennym, gospodarczym i demograficznym. W celu rozwinięcia tego rodzaju partnerstwa należy pokonać szereg przeszkód wynikających z różnic w dziedzinie administracji, kompetencji i źródeł finansowania.
- **Pomocniczości** rozumianej bardzo szeroko, jako pomoc instytucji i organizacji międzynarodowych oraz krajowych i regionalnych w osiąganiu celów współpracy transgranicznej, realizowanych przez regionalne i lokalne społeczności.
- **Parytetu** w głosowaniach i dążenia do symetrii; zasada ta polega na tym, że we wszystkich organach każda ze stron dysponuje taką samą ilością miejsc (głosów) i takim samym prawem reprezentowania interesów Euroregionu.

- **Rotacji**, tzn. zmiany miejsc organizacji i przeprowadzania różnych inicjatyw, spotkań itd. Po stronie czeskiej zasada rotacji stosowana jest dodatkowo jako zasada regularnej zmiany przedstawicieli w organach Euroregionu, z naciskiem na rozłożenie parytetu terytorialnego krajów hradeckiego, pardubickiego i ołomunieckiego.

Ramy prawne działalności Euroregionu stanowią:

- Umowa Ramowa o utworzeniu Euroregionu Pomezí Čech, Moravy a Kladaska, podpisana w dniu 5 grudnia 1996 roku w Hradcu Králové,
- Statut Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Glacensis,
- Statut Sdružení měst a obcí Euroregionu Pomezí Čech, Moravy a Kladaska – Euroregion Glacensis.

Wspólnymi organami Euroregionu są:

- Polsko-Czeska Rada Euroregionu,
- sekretariaty z siedzibą w Kłodzku i w Rychnovie nad Kněžnou.

Ponadto w celu wdrażania Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Glacensis ustanowiono:

- Euroregionalny Komitet Sterujący,
- Komisję ds. Odwołań.

Kluczową rolę w działalności Euroregionu odgrywają poszczególne sekretariaty, będące jego strukturą wykonawczą. Na czele stoją sekretarze, którzy zapewniają administracyjne funkcjonowanie Euroregionu. Działalność sekretariatu jest sprawą wewnętrzną każdej ze stron. Na dzień 30. 08. 2021 roku w sekretariacie po polskiej stronie zatrudnionych było 7 pracowników, a po stronie czeskiej 11 pracowników. W perspektywie długoterminowej to bardzo stabilne kadry, bez nadmiernej fluktuacji pracowników.

Bazę członkowską Euroregionu tworzą jednostki samorządowe. Na dzień 30. 08. 2021 roku polska część miała 34 członków spośród miast i gmin oraz 3 powiaty. Strona czeska miała 109 członków spośród miast i gmin oraz 3 samorządy krajskie. Stosunkowo duża różnica w liczbie członków wynika z odmiennej struktury samorządów w Polsce i Czechach.

Polska i czeska część Euroregionu należą także do założycieli Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej NOVUM. Czeska część Euroregionu Glacensis jest ponadto założycielem agencji rozwoju RDA.

PREZESI W RCZ WEDŁUG KADENCJI

MVDr. FRANTIŠEK BARTOŠ
1996–1997

Ing. JAN DOSKOČIL
1998

MILOSLAV CHVÁTIL
1999–2001

Ing. JIŘÍ HANUŠ
2002

MIROSLAV VLASÁK
2003, 2012, 2018

JIŘÍ ČEPELKA
2004, 2007, 2010, 2013

Ing. MIROSLAV KOCIÁN
2005, 2008, 2011, 2014, 2017, 2020

ZDENĚK FILIP
2006

Ing. OLDŘICH ČTVRTEČKA
2009

Bc. PETR HROUŠEK
2015, 2021

MIROSLAV WÁGNER
2016, 2019

SEKRETARZE W RCZ WEDŁUG KADENCJI

RADOMÍR MORAWIEC
1996–2000

HELMUT DOHNÁLEK
2000–2005

JAROSLAV ŠTEFEK
od 2005 roku do dzisiaj

PREZESI W RP WEDŁUG KADENCJI

CZESŁAW KRĘCICHWOST
1996–1998,
od 2002 roku do dzisiaj

DOROTA KAWIŃSKA-DOMURAD
1999

TOMASZ KORCZAK
2000–2001

SEKRETARZE W RP WEDŁUG KADENCJI

JULIAN GOLAK
1996–1998

ADAM KWAS
1999

RADOSŁAW PIETUCH
2000–2015

BERNADETA TAMBOR
od 2015 roku do dzisiaj

ROZWÓJ FUNDUSZU MIKROPROJEKTÓW

Czym jest fundusz mikroprojektów?

Fundusz Mikroprojektów jest elementem programu operacyjnego współpracy transgranicznej Republika Czeska – Polska, mającego na celu wspieranie współpracy między Rzeczpospolitą Polską i Republiką Czeską, i dotyczy wspierania i rozwoju polsko-czeskiego pogranicza oraz współpracy transgranicznej.

Fundusz Mikroprojektów jest narzędziem wspierania projektów o mniejszej wartości finansowej, tzw. mikroprojektów, które mają znaczenie lokalne i wpływają na obszar transgraniczny. Głównym celem Funduszu Mikroprojektów jest rozwijanie i wspieranie współpracy społeczności z obu stron granicy, przy szczególnym uwzględnieniu wspólnej poprawy stosunków kulturalnych, społecznych i gospodarczych. Mikroprojekty dotyczą w szczególności rozwoju międzyludzkich kontaktów transgranicznych, działań oświatowych i kulturalnych oraz inicjatyw społecznych. Dofinansowane mogą zostać także mikroprojekty, których celem jest

poprawa infrastruktury danego obszaru, w szczególności w zakresie infrastruktury turystycznej o znaczeniu transgranicznym.

Fundusz Mikroprojektów realizowany jest na całym obszarze programowania, przy czym obszar programu został określony w podstawowych dokumentach programowych. Na potrzeby FMP obszar ten podzielono na części objęte działalnością poszczególnych euroregionów. Na podstawie porozumienia struktur terytorialnych i regionalnych obszary te są przyporządkowane poszczególnym zarządzającym Funduszu Mikroprojektów, za których pośrednictwem FMP jest zarządzany. Zarządzający FMP ponoszą całkowitą odpowiedzialność za Fundusz Mikroprojektów na swoim terenie, administrują środki finansowe Funduszu Mikroprojektów oraz wdrażają środki zgodnie z zasadami programu.

Na polsko-czeskim pograniczu po każdej stronie granicy jest 6 Zarządzających – Euroregion Nysa, Euroregion Glacensis, Euroregion Pradziad, Euroregion Silesia, Euroregion Śląsk Cieszyński oraz Euroregion Beskidy.

ROZWÓJ FMP W POSZCZEGÓLNYCH OKRESACH PROGRAMOWANIA

OKRES 1996–2003

PHARE CREDO, PHARE CBC

W latach 1996–2003 realizowano tzw. „przedakcesyjny” program Unii Europejskiej. Instrumenty przedakcesyjne UE przeznaczone były dla państw kandydujących do Unii Europejskiej w celu wspomagania rozwiązywania konkretnych zadań poprzez wdrażanie ustawodawstwa unijnego. Pierwszym instrumentem w historii, mającym pomóc w pokonywaniu problemów, z którymi borykały się regiony po obu stronach granicy, oraz wspierać rozwój współpracy transgranicznej, był program PHARE, w latach 1997–2000 Program Credo, a w latach 1999–2003 Program CBC. Program PHARE umożliwił nam po raz pierwszy korzystanie ze środków finansowych z Unii Europejskiej na projekty przeznaczone dla wspólnego polsko-czeskiego obszaru. Dzięki tym funduszom przedakcesyjnym zapoczątkowano wspieranie współpracy transgranicznej regionów w najróżniejszych dziedzinach – od turystyki, kultury i edukacji po rozwój dostępności transportowej i poprawę stanu środowiska oraz wzmacnianie współpracy podmiotów gospodarczych.

Alokacja na Wspólny Fundusz Małych Projektów:

10 % z całkowitej alokacji Programu

Zakres dofinansowania dla mikroprojektu:

1.000–50.000 EUR

Poziom dofinansowania:

90 % całkowitych wydatków kwalifikowalnych

Liczba mikroprojektów dofinansowanych w Euroregionie Glacensis:

190 projektów o łącznej wartości 1.293.797 EUR (w tym 103 po stronie polskiej o wartości 738.161 EUR i 87 po stronie czeskiej o wartości 555.636 EUR).

OKRES 2004–2006

INTERREG IIIA

Fundusz Mikroprojektów był elementem programu Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG IIIA. W ramach programu INTERREG IIIA FMP w regionie Glacensis wnioskodawcy mogli korzystać z dofinansowania na projekty o charakterze nieinwestycyjnym z możliwym do wykazania wpływem transgranicznym. W tym okresie z Funduszu dofinansowywane były wyłącznie projekty nieinwestycyjne w zakresie małych transgranicznych działań typu „people-to-people”.

Alokacja na Fundusze Mikroprojektów:

15 % z całkowitej alokacji Programu

Alokacja dla FMP w Euroregionie Glacensis:

1.371.489 EUR

Zakres dofinansowania dla mikroprojektu:

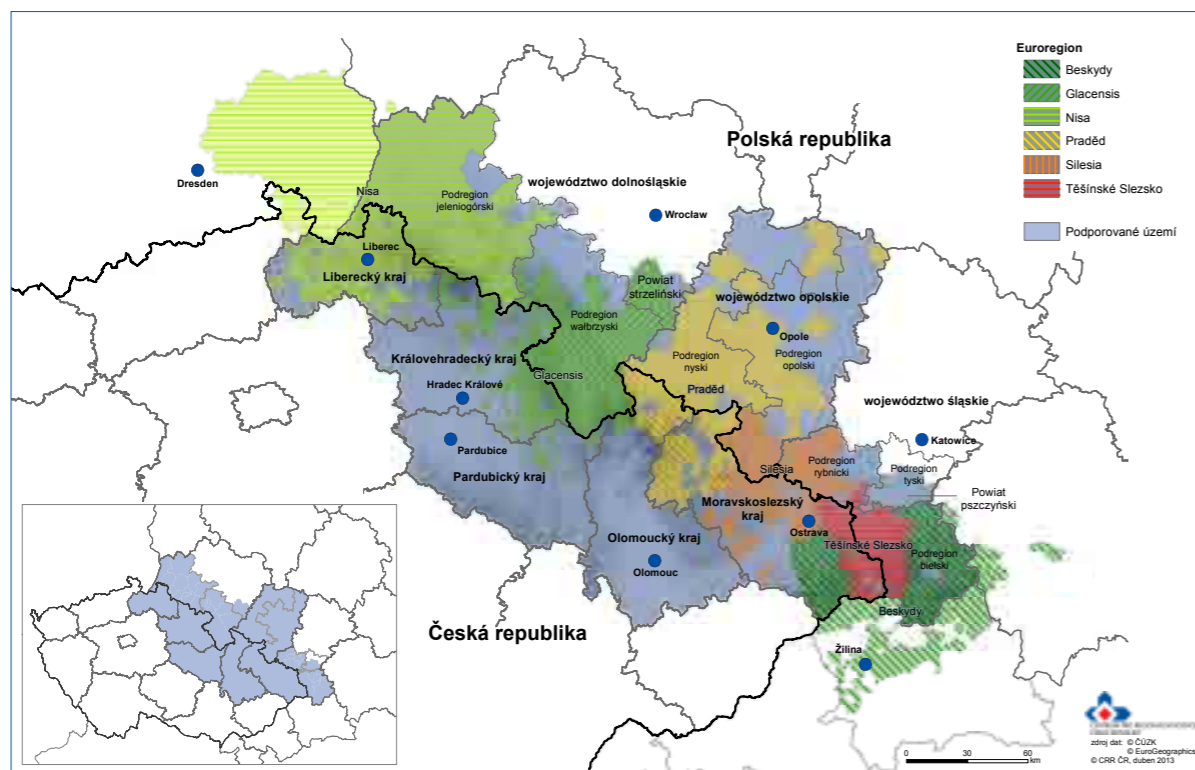
2000–20 000 EUR

Poziom dofinansowania:

75 % całkowitych wydatków kwalifikowalnych

Liczba mikroprojektów dofinansowanych w Euroregionie Glacensis:

190 projektów (w tym 80 po stronie polskiej i 110 po stronie czeskiej)

Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007–2013 pod względem swojego charakteru nawiązywał do doświadczeń z poprzednich programów realizowanych przy wsparciu środków unijnych, jakimi był Program Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG IIIA oraz programy przedakcesyjne Phare Credo i CBC. W tym okresie z Funduszu Mikroprojektów wspierano mikroprojekty z wyraźnym wpływem transgranicznym w zakresie małych transgranicznych przedsięwzięć typu people-to-people, np. mikroprojekty dotyczące przede wszystkim rozwoju międzyludzkich stosunków transgranicznych, społecznych, oświatowych i kulturalnych działań i związanych z nimi drobnych inwestycyjnych przedsięwzięć niezbędnych dla realizacji mikroprojektu. Możliwe było też dofinansowanie czysto inwestycyjnych mikroprojektów, mających na celu poprawę infrastruktury na danym obszarze, w szczególności w zakresie infrastruktury turystycznej z jednoznacznym wpływem transgranicznym.

Alokacja na Fundusze Mikroprojektów:

20 % z całkowitej alokacji Programu

Alokacja dla FMP w Euroregionie Glacensis:

10.170.250 EUR

Zakres dofinansowania dla mikroprojektu:

2.000–30.000 EUR

Poziom dofinansowania:

85 % całkowitych wydatków kwalifikowalnych

Liczba mikroprojektów dofinansowanych w Euroregionie Glacensis:

715 projektów (w tym 305 po stronie polskiej i 410 po stronie czeskiej)

Program Interreg V-A Republika Czeska – Polska nawiązuje do poprzednich podobnych programów (Phare, Program Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG IIIA Republika Czeska – Polska, Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska). Część środków programu jest ponownie przeznaczona do wykorzystania i wspierania małych projektów – mikroprojektów, które realizowane są za pośrednictwem Funduszu Mikroprojektów. W tym okresie programowania było i nadal jest możliwe dofinansowanie w ramach FMP w Euroregionie Glacensis takich mikroprojektów, których przedmiot wpisuje się działaniami w rozwój potencjału zasobów przyrodniczych i kulturowych na wspólnym polsko-czeskim obszarze (rozwój turystyki), a także rozwój współpracy instytucji i społeczności na danym obszarze.

Alokacja na Fundusze Mikroprojektów:

20 % z całkowitej alokacji Programu

Alokacja dla FMP w Euroregionie Glacensis:

10.134.117 EUR

Zakres dofinansowania dla mikroprojektu:

2.000–20.000 EUR (współpraca instytucji i społeczności); 2.000 – 30.000 EUR (rozwój potencjału zasobów przyrodniczych i kulturowych)

Poziom dofinansowania:

85 % całkowitych wydatków kwalifikowalnych

Liczba mikroprojektów dofinansowanych w Euroregionie Glacensis:

dotychczas 402 projekty (w tym 191 po polskiej stronie i 211 po stronie czeskiej) – dane na dzień 30. 06. 2021 r., FMP kończy się dopiero 30. 06. 2023 r.

PRZYSZŁOŚĆ FUNDUSZU MAŁYCH PROJEKTÓW

INTERREG VI-A

Program współpracy transgranicznej Republika Czeska – Polska będzie kontynuowany także w kolejnym okresie programowania w latach 2021–2027, przy czym będzie nawiązywał do obecnego programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska.

Program w okresie 2021–2027 będzie nosił nazwę INTERREG VI-A. Ponownie będzie przeznaczony dla regionalnych i lokalnych projektów o znaczeniu transgranicznym, w przypadku których duży nacisk zostanie położony na ich faktyczny wpływ transgraniczny. Do dofinansowania będą wybierane tylko takie projekty, które mogą wykazać znaczący pozytywny wpływ na polskie i czeskie pogranicze.

W przygotowywanych rozporządzeniach zapisana jest też realizacja funduszu małych projektów, a więc także w nowym okresie fundusze będą elementem programów transgranicznych. Obsługa administracyjna i finansowa Funduszu Mikroprojektów w okresie programowania 2021–2027 powinna być zdecydowanie prostsza, ponieważ w przepisach zaproponowano stosowanie uproszczonych form

rozliczania w przypadku wszystkich mniejszych projektów o wartości do 100 000 euro w zakresie działań typu people-to-people. Do uproszczonych form rozliczania wydatków należy stosowanie kosztów jednostkowych (tzw. unit cost), kwot ryczałtowych (tzw. lump sums) i stawek ryczałtowych (tzw. flat rates), ewentualnie kombinacji wszystkich tych trzech typów.

Fundusz Mikroprojektów w nowym okresie powinien wspierać nie tylko miękkie działania ukierunkowane na współpracę instytucji i mieszkańców, ale także ponownie rozwój turystyki i ochronę środowiska na naszym wspólnym obszarze.

Wierzimy, że popularny instrument Fundusz Mikroprojektów w przyszłym okresie programowania 2021–2027 będzie nadal umożliwiał wnioskodawcom organizację imprez kulturalnych, wymiany studenckie, przeprowadzanie konkursów dla młodzieży i inne podobne działania skierowane na wspieranie lokalnych partnerstw, przy czym w przypadku tego typu działań będzie dodatkowo uproszczone procedowanie. Zarazem w tym przyszłym okresie będzie nadal kontynuowane bardzo popularne wsparcie turystyki na polsko-czeskim pograniczu.

NA ZAKOŃCZENIE

Programy współpracy transgranicznej i Fundusze Mikroprojektów, będące ich nieodłącznym elementem, finansowane są z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). EFRR to jeden z głównych instrumentów finansowych europejskiej polityki spójności. W zasadniczy sposób przyczynia się do niwelowania różnic w poziomie rozwoju europejskich regionów oraz do usuwania braków w regionach, które są w najmniej korzystnej sytuacji. Jego działalność skierowana jest przede wszystkim na wspomaganie regionów, w których środowisko przyrodnicze dotknięte jest trwałymi i poważnymi problemami, a także tych borykających się z problemami demograficznymi.

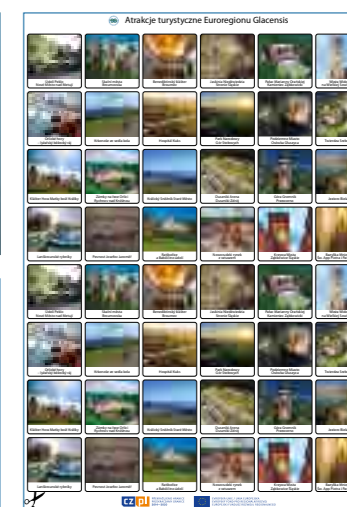
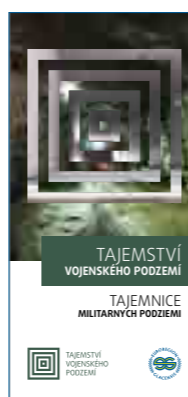
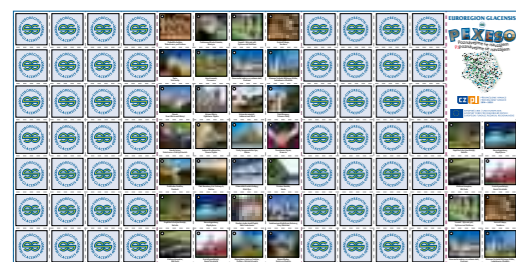
Realizacja małych projektów w ramach Funduszu Mikroprojektów przyczyniła się do zwiększenia współpracy pomiędzy jednostkami samorządu tery-

torialnego, instytucjami kultury, szkołami i wieloma innymi podmiotami z naszego regionu. Dzięki realizacji mikroprojektów można było rozwijać bezpośrednie relacje międzyludzkie, przybliżając do siebie społeczności żyjące na obszarach przygranicznych.

Euroregion Glacensis to największy euroregion na polsko-czeskiej granicy. Pod względem wielkości alokacji i wartości wykorzystanych środków finansowych z Funduszu Mikroprojektów należał i należy do liderów wśród euroregionów na wspólnej polsko-czeskiej granicy. W ciągu prawie dwudziestoletniego okresu funkcjonowania Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Glacensis udało się dofinansować około 1500 mikroprojektów. Euroregion Glacensis jest słusznie uważany przez instytucję zarządzającą za lidera rozwoju współpracy obu krajów.

NASZE WYDANE MATERIAŁY

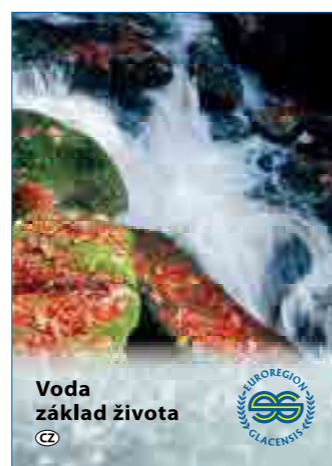
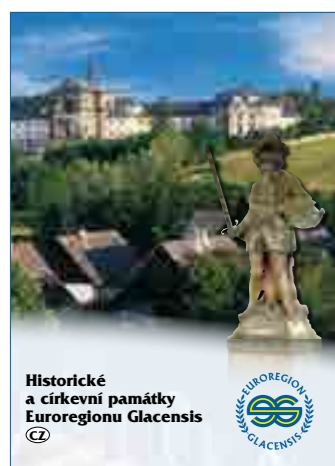
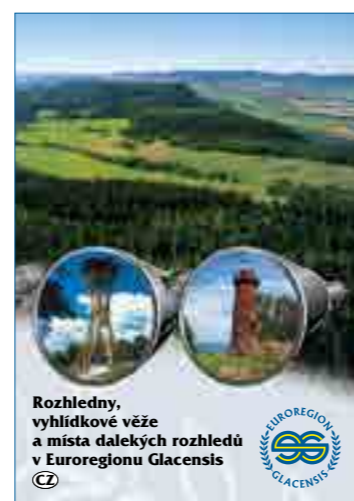
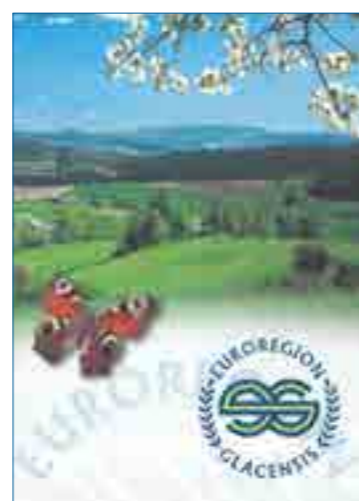
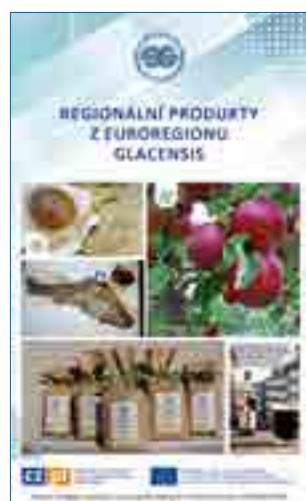

EUROPEJSKÉ UGRUPOVÁNÍ WSPÓŁPRACY TERYTORIALNEJ NOVUM (EUWT NOVUM)

Założycielami EUWT NOVUM są z polskiej strony Województwo Dolnośląskie oraz polskie części Euroregionów Nysa i Glacensis, a z czeskiej strony samorządowe Kraje Liberecki, Hradecki, Pardubicki i Ołomuniecki oraz czeskie części Euroregionów. EUWT NOVUM zostało założone 15. 09. 2015 roku. w wyniku podpisania Umowy w sprawie założenia europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej oraz Statutu. Przedstawiciele wszystkich założycieli dokonali aktu podpisania symbolicznie na najwyższej górze województwa dolnośląskiego i Czech, na Śnieżce. 22. 10. 2015 roku w Muzeum Karkonoskim w Jeleniej Górze odbyło się pierwsze Walne Zgromadzenie EUWT NOVUM, będące najwyższym organem EUWT. Na tym posiedzeniu wybrano członków Rady Nadzorczej oraz na sześcioletnią kadencję dyrektora i wicedyrektora. Uzgodniono, że w pierwszej kadencji dyrektorem będzie Polak i został nim Bartosz Bartniczak, a wicedyrektorem Czech, Miroslav Vlasák. Osobowość prawną EUWT NOVUM uzyskało po wpisaniu do rejestru EUWT, prowadzonego przez polskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Miało to miejsce w grudniu 2015 roku. Działalność EUWT rozpoczęło w styczniu 2016 roku. Główną misją EUWT NOVUM jest wspieranie

polско-czeskiej współpracy we wszystkich obszarach, w których jest to potrzebne. Powołano 6 grup roboczych – ochrona zdrowia i bezpieczeństwo, zagospodarowanie i planowanie przestrzenne, problemy administracyjne, współpraca gospodarcza, ochrona środowiska oraz transport, do których założyciele oddelegowali ekspertów w tych dziedzinach. Grupy robocze definiują problemy, które następnie EUWT stara się rozwiązać. Realizowano też kilka projektów współfinansowanych nie tylko z programu INTERREG V-A Republika Czeska – Polska, ale też z programu INTERREG Central Europe. Bardzo ważny i przydatny był projekt „Jak ratujecie u was?”, w którym uczestniczyły pogotowia ratunkowe z województwa dolnośląskiego oraz krajów libereckiego, hradeckiego i ołomunieckiego, odbywając wspólne szkolenia, ćwiczenia i staże. Podkreślono także brak polsko-czeskiej umowy międzyrządowej w sprawie świadczenia usług ratownictwa medycznego, która jest bardzo ważna dla mieszkańców tych terenów. EUWT NOVUM stara się ściśle współpracować z wszystkimi swoimi założycielami, a także z oboma euroregionami przy wzajemnym wsparciu realizuje kilka wspólnych projektów.

REGIONAL DEVELOPMENT AGENCY

Spółka Regional Development Agency, często nazywana RDA, została założona przez Euroregion Glacensis i Dobrowolny Związek Gmin Region Orlické hory dnia 17. 08. 2000 roku w celu wdrażania projektów transgranicznych. W pierwszych latach działalności przede wszystkim obsługiwała administracyjnie projekty Phare CBC 99 oraz Interreg IIIA. Obecnie główna działalność agencji obejmuje sferę dotacji i dofinansowań. Zajmuje się ona przygotowaniem, opracowaniem wniosków projektowych i zarządzaniem administracyjno-ekonomicznym projektami w różnych dziedzinach współfinansowanych ze środków unijnych, państwowych i regionalnych. To właśnie ścisła współpraca i powiązanie Euroregionu Glacensis i RDA przyczyniło się do zorientowania agencji na projekty z zakresu czesko-polskiej współpracy transgranicznej, ponieważ agencja może w swojej pracy korzystać z kilkuletnich doświadczeń i znajomości polskich uwarunkowań.

Spółka ma siedzibę w Rychnovie nad Kněžnou, a jej placówki zamiejscowe mieszczą się w Ústí nad Orlicí oraz w Trutnovie. Agencja współpracuje przede wszystkim z mniejszymi gminami, które nie mają możliwości zatrudniania pracowników specjalizujących się w polityce dotacyjnej. Z usług RDA korzystają przeważnie podmioty publiczne reprezentowane zarówno przez jednostki samorządu terytorialnego, jak i podmioty z sektora non-profit. Pracownicy pomyślnie pomagali i także obecnie współpracują przy realizacji projektów dotyczących przykładowo turystyki, współpracy społeczności oraz wspomagają podmioty publiczne podczas różnych działań, np. podnoszenia bezpieczeństwa na polsko-czeskim pograniczu.

W czasie swojego istnienia RDA wypracowała sobie ważne miejsce wśród organizacji wspomagających rozwój na polsko-czeskim pograniczu, dzięki czemu w ten sposób realizuje swoją misję.

JAK MIJAŁ CZAS

konferencja projektu „Tajemnice militarnych podziemi” / 5. 12. 2019

Hetman kraju hradeckiego z wizytą w euroregionie / 31. 5. 2017

Dvůr Králové, konferencja „Efekty środków pomocowych na współpracę transgraniczną” / 5.-6. 9. 2018

Chrzest publikacji pn. Atlas historyczny Euroregionu Glacensis / 21. 3. 2019

Minister Kultury RCz Lubomír Zaorálek w czasie zwiedzania twierdzy Hanička / 2020

Konferencja międzynarodowa z okazji 20-lecia Regional Development Agency / 10. 9. 2020

Otwarcie inwestycji w twierdzy Stachelberg i zakończenie projektu „Tajemnice militarnych podziemi” / 6. 12. 2019

Warsztaty w ramach projektu „Tajemnice militarnych podziemi” / 6.-7. 11. 2019

JAK MIJAŁ CZAS

Wizyta w Euroregionie Tatry / 19.-20. 7. 2021

Partnerzy projektu „Czesko-Polski Szlak Grzbietowy” na konferencji / Praga 17. 5. 2018

Polsko-niemiecki Euroregion Pro Europa Viadrina, wyjazd studyjny / 10.-11. 5. 2018

Odebranie wyróżnienia podczas jubileuszowego 25. posiedzenia Komisji Międzyrządowej ds. Polsko-Czeskiej Współpracy / 2019

Spotkanie przedstawicieli polsko-czeskich euroregionów z Ambasador Rzeszypolskiej / 2018

Spotkanie członków Komitetu Sterującego ds. Opracowania Strategii EURG 2020+

Wyjazd studyjny do czesko-austriackiego Euroregionu Silva Nartica / 6.-8. 6. 2018

Spotkanie uczniów z lektorami w ramach projektu „Wykształcenie nie zna granic” / Szklarska Poręba, 13.-15. 9. 2021

JAK MIJAŁ CZAS

Prelekcje edukacyjne w szkołach nt. Polski / 2019

Konferencja inauguracyjna projektu „Czesko-Polski Szlak Grzbietowy”, Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Pradze / 17. 5. 2018

Konferencja zamykająca projekt „Czesko-Polski Szlak Grzbietowy” / 9.-10. 9. 2021

Członkowie z wizytą w Euregio Egrensis / 22.-24. 5. 2019

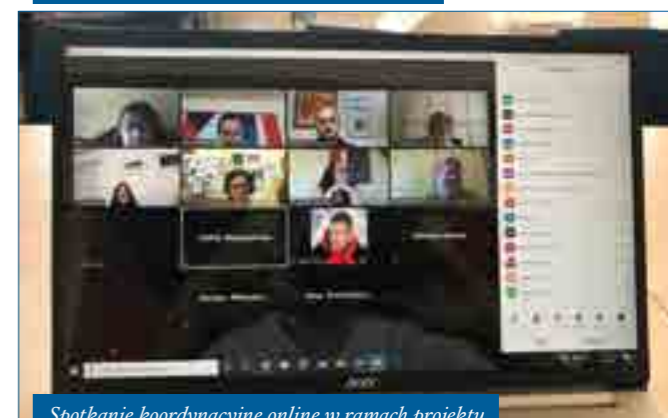
Rozpoczęcie realizacji czesko-polskiego projektu Hřebenovka / Hradec Králové 3. 4. 2018

Press trip w ramach projektu „Czesko-Polski Szlak Grzbietowy” / 12.-14. 7. 2021

Dzień kontrolny na budowie wieży widokowej na Czernícu / 18. 9. 2020

Spotkanie koordynacyjne online w ramach projektu „Czesko-Polski Szlak Grzbietowy” / 11. 5. 2021

JAK MIJAŁ CZAS

Otwarcie oznakowanej trasy Szlaku Grzbietowego przy Ziemskiej Bramie / 31. 10. 2019

Otwarcie wieży widokowej i singletracku na Jągodnej / 8. 9. 2020

Uroczyste otwarcie wieży widokowej na Wielkiej Deszcznej – Czesko-Polski Szlak Grzbietowy / 26. 10. 2019

Zamknięte przejścia graniczne w okresie pandemii Covid – 19 / kwiecień 2020

Wypuszczenie baloników z przestaniem Szlaku Grzbietowego w Nowym Hrádku na wieży widokowej na Šibentku / 10. 9. 2021

Wydawca: Euroregion Pomezí Čech, Moravy a Kladska – Euroregion Glacensis, Panská 1492, 516 01 Rychnov nad Kněžnou, Republika Czeska we współpracy ze Stowarzyszeniem Gmin Polskich Euroregionu Glacensis, Łukasiewicza 4a/2, 57-300 Kłodzko, Polska

Redakcja dla części czeskiej / tel. 00420 494 531 054, e-mail: info@euro-glacensis.cz, www.euro-glacensis.cz

Redakcja dla części polskiej / tel. 0048 74 86 771 30, e-mail: biuro@eg.ng.pl, www.euroregion-glacensis.ng.pl

Opracowanie graficzne i przygotowanie do druku: Lukáš Uchytíl, ANTmedia.cz

Druk: V&H Print Hlávko, Nové Město nad Metují

Tłumaczenie: Karína Kurková

Jakość materiałów zdjęciowych umieszczonych w niniejszym numerze biuletynu jest adekwatna do czasu ich powstania.